

Treating and Controlling Head Lice

Tretiranje i kontrolisanje uši

Mnoge porodice će se suočiti sa problemom pojave uši dok djeca pohađaju školu. Ovdje predočene informacije će Vam pomoći da tretirate i kontrolišete uši.

Kako se dobijaju uši

Uši postoje nekoliko hiljada godina. Svako može dobiti uši jer, kada imaju priliku, one prelaze sa glave na glavu, bez diskriminacije.

Uši su sićušni, beskrilni insekti koji sišu krv. Njihova boja se mijenja od bjeličasto-braon do crvenkasto-braon. Ako se izoluju sa glave one ugibaju brzo, obično u okviru 24 sata.

Ljudi dobijaju uši kada njihova kosa dođe u **direktan dodir sa kosom** osobe koja ima uši. To se može dogoditi kada ljudi igraju, ili se grle, ili rade jedan blizu drugog.

Uši nemaju krila niti noge podobne za skakanje tako da ne mogu letjeti niti skakati sa glave na glavu. One mogu samo da pužu.

Kako se otkrivaju uši

Većina uši ne izaziva svrab tako da morate pažljivo posmatrati da biste ih otkrili.

Uši se nalaze u kosi i kreću se prema vlasištu zbog hrane.

One imaju po šest nogu koje se završavaju kandžama tako da rijetko mogu spasti s glave. Jaja uši (takođe poznata kao gnjide) se polažu do 1.5 cm uz vlasište i čvrsto su pričvršćena uz vlas. Ona liče na perut, ali se ne mogu iščetkati.

Uši mogu da pužu i da se kriju. Najlakši i najefikasniji način da se pronađu jeste ako ponavljate sljedeće korake:

Korak 1 Nanesite na **suhu, raščesljanu (razmršenu) kosu** bilo koje sredstvo za njegu kose (*conditioner*) i utapkajte ga u kosu. To osupne uši i oteža im da se pričvrste za vlas ili da bježe naokolo.

Korak 2 Sada češljajte pramenove kose češljem sa gustim zupcima za uši.

Korak 3 Papirnom maramicom ili ubrusom obrišite sredstvo za njegu kose sa češlja.

Korak 4 Pregledajte ima li uši i jaja na ubrusu i na češlju.

Korak 5 Ponavljajte češljanje sa svih strana glave najmanje 4 do 5 puta.

Ako ste našli uši ili jaja, tada treba da tretirate kosu djeteta.

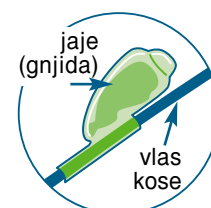
Ako je Vaše dijete nedavno imalo tretman i ako nađete samo prazne ljuspice izležanih jaja, ne morate preduzeti tretman, jer prazne ljuske mogu da budu od prethodnog slučaja.

Jaja uši

Jaja uši su mala (veličine glave čiode) i ovalnog oblika. Živo jaje će „prasnuti“ kad se zgnječi nohtima.

Mrtva jaja imaju iskrzane strane, a već izlegla izgledaju kao sićušna kuhana jaja odrezanog vrha.

Da bi tretman bio što uspješniji treba otkloniti što više jaja.

Češljevi za uši

Češljevi od nerđajućeg čelika sa dugim, gustim i na vrhu zaobljenim zupcima pokazali su se kao najefikasniji. Međutim, možete koristiti i svaki drugi češalj za uši.

Tretman uši

Pažnju usmjerite na glavu – nema dokaza koji sugerišu da treba da čistite kuću ili učionicu.

Sredstva protiv uši moraju biti primijenjena na sve **dijelove kose i vlasišta**.

Ni jedan tretman ne ubija sva jaja odjednom, zato se mora primijeniti dva puta u razmaku od sedam dana.

Svrha prvog tretmana je da ubije sve uši, a drugi se primjenjuje da ubije mlade uši koje se izlegu u narednih šest dana.

U toku tretmana zaštitite oči osobe koju tretirate, na primer ručnikom.

Ako koristite losione, nanesite ih na suhu kosu.

Za šampone navlažite kosu koristeći što manje vode.

Sredstvo nanesite uz vlasište koristeći obični češalj da pokrijete kosu od korijena do vrha. Ponovite to nekoliko puta sve dok ne pokrijete svu kosu.

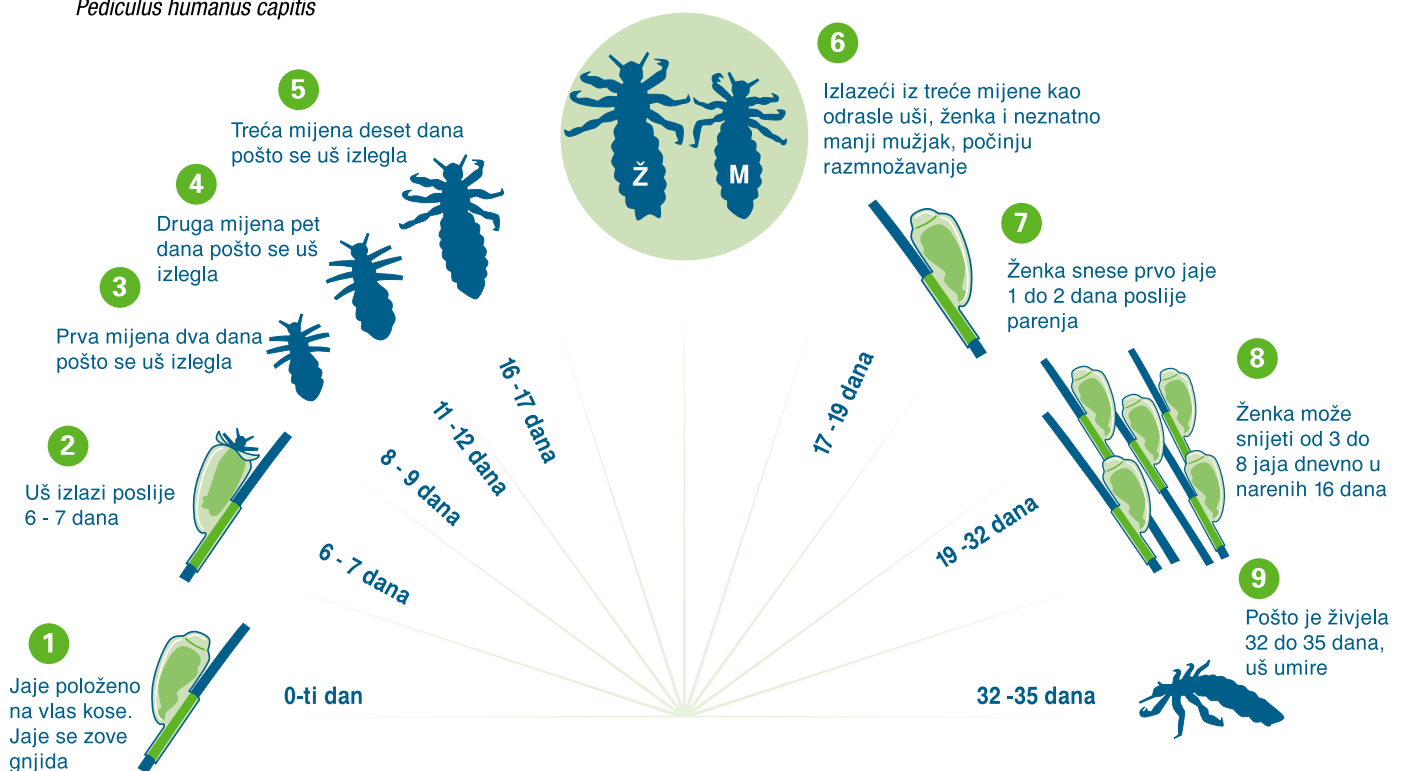
Ako se odlučite da ne koristite insekticide, tada možete primijeniti metod češlja i sredstva za njegu kose svaki drugi dan, tako dugo dok deset dana uzastopno ne nađete ni jednu živu uš.

Nema potrebe da primjenjujete postupak na sve članove porodice osim ako i oni imaju uši.

Samo navlake za jastuk zahtijevaju poseban postupak pri pranju; perite ih ili u vreloj vodi (najmanje 60°C) ili ih sušite u sušilniku za veš na vreloj ili toploj temperaturi.

Životni ciklus uši

Pediculus humanus capitis

Provjera otpornosti

Sredstva protiv uši, zavisno od aktivne supstance koju sadrže, spadaju u jednu od sljedećih kategorija:

Piretrin (*Pyrethrin*)

Sintetičkih piretroida (*pyrethroid permethrin* i *bioallethrin*)

Organsko-fosfatnu (*maldison* ili *malathion*)

Biljnu, sa prirodnim ili bez prirodnih (ne-hemijskih) piretrina.

Otpornost na insekticide je uobičajena pa treba da provjerite da li su uši mrtve. Ako jesu, ponovite tretman poslije sedam dana koristeći isto sredstvo. Ako uši nisu mrtve, tretman nije uspio, jer su uši otporne na to sredstvo i sva sredstva koja sadrže istu aktivnu supstancu. Isperite to sredstvo i što prije primijenite tretman koristeći sredstvo koje sadrži drugu aktivnu supstancu. Ako je insekticid djelotvoran, uši će uginuti za 20–tak minuta.

Svako sredstvo protiv uši može izazvati reakciju. Trudnice ili dojilje, djeca mlađa od 12 mjeseci i osobe sa alergijom, astmom ili otvorenim ranama na glavi, treba da ih koriste sa oprezom. Ako niste sigurni, molimo Vas da to provjerite kod svog ljekara ili apotekara.

Dodatne informacije

Informacije u ovom pamfletu se zasnivaju na istraživanju koje je sa timom istraživača proveo i obradio vanredni profesor Rick Speare, *School of Public Health and Tropical Medicine, James Cook University*. Njihova web–stranica je:

<http://www.jcu.edu.au/school/phtm/PHTM/hlice/hlinfo1.htm>

Sljedeće web–stranice nude dodatne informacije:

<http://www.dhs.vic.gov.au/phb/headlice/index.htm>

Urađeno u *Victorian Government Department of Human Services*, januara 2001. (0500101)

Preventiva za uši

Nema raspoloživog sredstva koje bi spriječilo pojavu uši. Korišćenje metoda češlja i sredstva za njegu kose jednom sedmično pomoći će Vam da na vrijeme otkrijete svaku uš i tako umanjite problem. Povezivanje duge kose na zatiljku može pomoći da se spriječi širenje uši.

Propisi

Zdravstveni propisi u oblasti zaraznih bolesti [*Health (Infectious Diseases) Regulations*] zahtijevaju da se djeca koja imaju uši isključe iz škole, obdaništa, ili jaslica, dok ne započne tretman uši. Dijete koje ima uši može imati tretman naveče i u školu se vratiti odmah narednog dana, čak i ako još ima nekoliko gnjida.